

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування

Розвиток державної системи моніторингу довкілля є складовою державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, спрямованої на забезпечення конституційного права громадян на безпечне середовище існування.

Об'єктивну інформацію про стан навколишнього середовища можна отримати лише на підставі багаторічного системного спостереження за змінами компонентів геосистем, які можуть бути спричинені як природною мінливістю систем, так і антропогенним впливом на них.

Підприємства, установи і організації незалежно від їх підпорядкування і форм власності, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля зобов'язані, у відповідності до чинного законодавства, здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані і/або узагальнену інформацію для її комплексного вивчення.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни, які володіють об'єктивною інформацією про виникнення або загрозу виникнення небезпечних природних явищ, повинні негайно інформувати Державну екологічну інспекцію у Полтавській області, Департамент екології та природних ресурсів Полтавської облдержадміністрації та Головне управління ДСНС України в Полтавській області.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного документа державного планування є забезпечення того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків втілюються та є ефективними і достатніми.

Програма екологічного моніторингу повинна працювати під час будівництва, реконструкції та експлуатації об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

-постійний моніторинг повинен здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації. Критерієм під час будівництва є охорона ґрунтів (якісні характеристики) і своєчасний вивіз будівельного сміття, відшкодування шкоди для навколишнього середовища у разі видалення дерев; контроль за нормативним рівнем озеленення земельної ділянки. Під час експлуатації – організація контролю за якістю атмосферного повітря. Під час виведення із експлуатації – своєчасна та безпечна утилізація конструкцій та будівель, визначення можливості та організація повторного використання матеріалів.

-внутрішній моніторинг.

Перед початком будівництва повинно бути призначено фахівця, який буде відповідальним за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця особа буде повинна регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й особами, відповідальними за охорону навколишнього природного середовища, охорону праці будівельної організації.

-зовнішній моніторинг та оцінка:

передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на підприємстві.

Здійснення соціально-економічних та екологічних заходів з покращення мікроклімату, санітарного очищення, раціонального використання, належного утримання та охорони, забезпечення належного санітарного стану та благоустрою об'єктів, проваджуються відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

Замовник у межах своєї компетенції організовує моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення (організовує контроль за станом атмосферного повітря, ґрунтів шляхом замовлення лабораторних досліджень). Розглянути можливість організації спостережень за станом атмосферного повітря на території детального планування та на межі житлової забудови.

Під час будівництва нових об'єктів чи реконструкції існуючих необхідно застосовувати енергоефективні методи просторового планування та будівництва: використання альтернативних джерел енергетики; використання у якості покрівельних матеріалів покрівель виробу світлого кольору або фарбування у світлі кольори, рефлекторне фарбування – для економії електроенергії на використання кондиціонерів у літній період на верхніх поверххах; використання “зелених стін”, проектування мінімальної кількості проїздів на території детального планування – для зменшення викидів CO від вихлопних газів автотранспорту, перехід до альтернативних видів пального; улаштування велостоянки перед адмінбудівлями.

Для охорони навколишньої забудови від шкідливого впливу автодороги передбачено озеленені смуги. Зелені насадження знижують концентрації оксиду вуглецю в атмосфері, ступінь зменшення яких залежить від аеродинамічних властивостей деревних та кущових насаджень різного типу. Рослини, уловлюючи частину забруднень, локалізують її. Листяні дерева можуть уловлювати в середньому 9-11% і хвойні - 13% (в деяких випадках навіть до 30%) пилу та аерозолі. Зменшення CO в повітрі внаслідок наявності зелених насаджень: при чотирьохрядковій смузі дерев з чагарником дає зниження концентрації взимку - 10-15 %, літом - 50-60%.

Заходи, які передбачаються для запобігання впливу на довкілля проектних об'єктів

Сфери охорони довкілля	Основні виявлені проблеми, пов'язані із проектом ДДП	Заходи, які передбачається розглянути.
Атмосферне повітря	Вплив зерноочисного комплексу - пилове забруднення. Вплив автотранспорту, з якого здійснюються викиди в атмосферу, на стан повітря.	Впровадження технологій, спрямованих на зменшення забруднення атмосферного повітря, використання альтернативних видів палива, формування смуг зелених насаджень, використання нових технологій у виробництві та в системі опалення.
Водні ресурси	Розриття ґрунту під час улаштування свердловини технічного водопостачання, вплив свердловини на підземні води, прокладання проектних мереж. Скидання поверхневих вод з території.	Мінімізувати обсяги ґрунту, що видаляється. Здійснення контролю за якістю підземних вод. Облаштування системи дощової каналізації з ЛОС на території проектування.

Земельні ресурси	Зменшення площі зелених насаджень. Скидання поверхневих вод з території проектування (з автостоянок та проїздів).	Зняття родючого шару ґрунту перед проведенням будівельних робіт. Визначення місць складування ґрунту. Облаштування захисної смуги між автодорогами та житловими територіями. Дотримання режиму робіт при прокладанні трубопроводів з мінімальним впливом на ґрунти. Облаштування системи дощової каналізації з ЛОС на території проектування.
Здоров'я населення	Викиди забруднюючих речовин в атмосферу від автотранспорту та пилу від діяльності зерноочисного комплексу.	Впровадження технологій, спрямованих на зменшення забруднення атмосферного повітря. Дотримання режиму та безпеки праці підприємств, розташованих на території проектування. Для охорони житлової забудови від шкідливого впливу автодоріг передбачено озеленені смуги.
Поводження з відходами	Наявність побутових відходів виробничих та громадських об'єктів, розташованих на території проектування. Наявність шкідливих відходів виробництва.	Модернізація системи збору побутових відходів. Розміщення майданчиків для сміттєвих баків для роздільного збору ТПВ, встановлення урн перед входом до виробничих та громадських об'єктів. Своєчасне вивезення відходів з території.

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проекту містобудівної документації необхідно аналізувати відхилення фактичних показників, за позиціями, наведеними у проекті від проектних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю реальних обсягів, будівництва об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, кількості озелених територій проектним рішенням. Порівняння цих даних між собою надасть реальну картину досягнутого рівня показників, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи з усунення таких недоліків.

В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території детального планування.

При проведенні моніторингу реалізації рішень проекту особливу увагу треба звертати на своєчасне виконання робіт з інженерної підготовки території, інженерного обладнання території, реконструкцію існуючих та будівництво нових проїздів та завершення цих робіт до вводу в експлуатацію передбаченого об'єкту будівництва.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам, передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних рішень, визначених містобудівною документацією, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони навколишнього природного середовища є обов'язковою умовою для досягнення стійкості

природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Контролю підлягають виконання заходів, визначених розділом "Оцінка впливу на довкілля" для об'єктів, що його потребують.

При моніторингу реалізації проекту містобудівної документації необхідно перевіряти виконання рішень з організації та облаштування рекреаційних зон, у тому числі, розміщення майданчиків відпочинку.

В сфері охорони повітряного басейну необхідно:

-перевіряти виконання планувальних заходів (зміни в планувальній організації території, спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог до її функціонального зонування; створення системи захисного озеленення та озеленення територій, визначених проектом; улаштування проектних проїздів);

-вести контроль та облік найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань на території детального планування;

-перевіряти виконання технологічних та санітарно-технічних заходів під час реконструкції чи модернізації існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, будівництва нових, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо).

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за:

-дотриманням технологічних та санітарних норм під час будівництва та експлуатації свердловини технічного водопостачання;

-відведенням з території детального планування та очищенням поверхневих стічних вод; своєчасним ремонтом системи відведення поверхневих стічних вод, очисних споруд та ефективністю їх роботи;

- дотриманням технологічних та санітарних норм під час будівництва та експлуатації очисних споруд побутової каналізації, своєчасним ремонтом та ефективністю їх роботи.

Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води за хімічними та бактеріологічними показниками.

Впливи проектних рішень ДДП на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу їх реалізації. Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за наступними показниками:

- частка створення зелених насаджень, м кв/ % від загальної площі детального планування;

-площа створених зелених насаджень спеціального призначення (шумозахисне озеленення, озеленення охоронних зон), га;

-кількість об'єктів, підключених до централізованої системи водопостачання, % від загальної кількості;

-обсяг утворених відходів, т/рік;

-обсяг відсортованих вторинних ресурсів, т/рік, % від загального обсягу утворених відходів (на рівні адміністративно-планувальної одиниці, де відбувається сортування);

-обсяг утворених небезпечних відходів, т/рік;

- розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання, км/рік, споруд/рік (на рівні адміністративно-планувальної одиниці, де відбувається будівництво та експлуатація об'єкта);

-обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів, т/рік;

-реконструкція та будівництво вулично-дорожньої мережі, км/рік;

-кількість ділянок, на яких реалізовані заходи з інженерної підготовки та захисту території, га/рік;

-кількість проб стану атмосферного повітря середньодобових та максимальних разових концентрації забруднюючих речовин у повітрі з перевищенням відповідних граничнодопустимих концентрацій (ГДК), % від загальної кількості проб/день, проб/ місяць, проб/рік;

-кількість проб якості питної води з централізованих джерел водопостачання, % вад загальної кількості проб/день, проб/місяць, проб/рік;

-кількість випадків захворюваності дитячого та дорослого населення на хвороби органів дихання, кількість випадків/рік (на рівні адміністративно-планувальної одиниці, де відбувається проектування об'єктів).

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових докільля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи у тому числі статистичні дані.

Здійснення моніторингу впливів виконання ДДП на докільля, у тому числі на здоров'я населення, за вищезазначеними показниками з веденням щорічної звітності надасть можливість своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на безпеку і комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи з усунення таких недоліків, а також проводити інформування громади детального планування про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогнози терміни їх усунення.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування.

№	Захід	Виконавець	строки
1	Контроль за використанням земельної ділянки за функціональним призначенням, визначеним містобудівною документацією	відділу містобудування, архітектури, житлово-комунального господарства виконавчого комітету Гребінківської міської ради	протягом всієї експлуатації об'єкту
2	Охорона ґрунтів (організація досліджень та замірів щодо якісних характеристик ґрунтів) під час будівництва об'єктів	замовник робіт - власник земельної ділянки; виконавець робіт – ДУ “Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України”	1 раз на час виконання будівельних робіт
3	Контроль за своєчасним вивозом будівельного сміття	власник земельної ділянки; будівельна організація, що виконує будівельні роботи	протягом виконання будівельних робіт
4	Контроль за відшкодуванням шкоди для навколишнього середовища у разі видалення дерев	власник земельної ділянки	протягом всієї експлуатації об'єкту

5	Контроль за дотриманням Земельного та Водного кодексів України	власник земельної ділянки	протягом всього часу користування ділянкою та експлуатації об'єкту
6	Організація контролю за якістю атмосферного повітря	замовник робіт - власник земельної ділянки; виконавець робіт – ДУ “Полтавський обласний лабораторний центр	протягом всієї експлуатації об'єкту за рішенням керівництва балансоутримувача чи власника ділянки
7	Контроль за своєчасною та безпечною утилізацією конструкцій та будівель, визначення можливості та організація повторного використання матеріалів.	власник земельної ділянки, об'єкту будівництва	по закінченню строку експлуатації
8	Інформування Державних органів України, до повноважень яких належить проведення заходів державного напрямку (контролю) в галузі екологічної безпеки.	Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни, які володіють об'єктивною інформацією про виникнення або загрозу виникнення небезпеки для навколишнього природного середовища	постійно